

Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen

Møteinnkalling

Utval:	Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
Møtestad:	Klingenberg Hotell, Årdalstangen
Dato:	11.09.2025
Tidspunkt:	17:30

Eventuelt forfall må meldes snarast til nasjonalparkforvaltar. Vararepresentantar møter etter nærare beskjed.

Vi viser til utsendt innkalling til møte saman med Rådgjevande utval med program for 11.-12. september

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 20/2025	Godkjenning av innkalling og dagsorden		
ST 21/2025	Referatsaker		
RS	Nyval av varamedlem - Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - valg og konstituering - 2024 - 2027		2023/14594
RS	Veiledning om skjøtsel og fjerning av merking av stier - Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen		2025/8892
RS	Rapport 2024 - Jotunheimen NP - drone - innsamling av brearkeologiske funn - Innlandet fylkeskommune		2023/7195
RS	Fremdrift Memurubu Minikraftverk - Statusrapport august 2025		2018/618
RS	Tilbakemelding - Jotunheimen NP - skilting på Knutshøe - Miriam Østern Haukelidsæter		2025/9067
RS	Vedtak om overtredelsesgebyr - brudd på verneforskriften - Jotunheimen NP - ulovlig bruk av drone til filming - Bukkelægret	X	2025/6412
ST 22/2025	Delegerte vedtak		
15/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - motorbåt - transport på Gjende i samband med bygging av Memurubu kraftverk - Memurubu turisthytte v/ Korsvoll Maskin AS		2025/6777
16/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Utladalen LVO - oppføring av ny utedo - Lauvhaugen gard - Lars Ove Skorpen		2024/12607
17/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - drone - boreboltar - datainnsamling - Nasjonalt kompetansesenter for fjellredning		2025/6991
18/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - svenneprøve for lærling - Jotunheimen NP - barmark - vedlikeholdsarbeid ved Glitterheim Turisthytte - DNT Oslo og Omegn		2025/4547
19/2025	Delegert vedtak - utsatt frist - Jotunheimen NP - 2025 - snødekt mark - ferdigstilling av naust og transport av båt - Rundhaugtjønne - Luster 215/1/10 - Sognefjellshytta AS		2019/18592
20/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - endra plassering av saltsteinautomat - Leirungsholet - Leirungsdalen beitelag		2025/7992
21/2025	Delegert vedtak - delvis innvilga - Jotunheimen NP - drone - dokumentarfilm om klima- og miljøendringer - ARTE - Paul Smines		2025/7431

22/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - drone - terrengkartlegging - Nasjonalt kompetansesenter for fjellredning		2025/8458
23/2025	Delegert vedtak - Jotunheimen nasjonalpark - Dispensasjon - 2025 - Bruk av drone for kartlegging ved Bøverbreen - Institute of Photogrammetry & Remote Sensing Chair of Photogrammetry		2022/5224
24/2025	Delegert sak - Utladalen landskapsvernområde - Dispensasjon - Motorferdsel - -2025 - Transport av materialar, utstyr og personell på Vettisvegen - Stibbyggjaren		2025/8339
25/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Utladalen LVO - drone - kartlegging - Gravidalsdammen - Sweco Norge AS - Hydro Energi Sogn		2025/8576
26/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Utladalen LVO - drone - kartlegging - Gravidalsdammen - Norconsult - Hydro Energi Sogn		2025/8576
27/2025	Delegert sak - dispensasjon - Utladalen LVO - 2025 - 2028 - helikopter - frakt og utsetting av fisk i Kyrkjevatnet - Årdal Jeger- og Fiskerforening		2025/8843
28/2025	Delegert sak - dispensasjon - Utladalen LVO - 2025 - helikopter - transport av materialar og utstyr - uttransport av søppel frå Trollsjøen - Årdal Jeger- og Fiskerforening		2025/8843
29/2025	Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - drone - innspilling av TV-program	X	2025/9019
ST 23/2025	Klage - Jotunheimen NP - dispensasjon - 2026 - ultraløp - Jotunheimen Trail Run - Norsk Fjellsportforum		2023/338
ST 24/2025	Eventuelt		

ST 20/2025 Godkjenning av innkalling og dagsorden
 ST 21/2025 Referatsaker
 Nyval av varamedlem - Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - valg og konstituering - 2024 - 2027 2023/14594
 Veiledning om skjøtsel og fjerning av merking av stier - Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen 2025/8892
 Rapport 2024 - Jotunheimen NP - drone - innsamling av brearkeologiske funn - Innlandet fylkeskommune 2023/7195
 Fremdrift Memurubu Minikraftverk - Statusrapport august 2025 2018/618
 Tilbakemelding - Jotunheimen NP - skilting på Knutshøe - Miriam Østern Haukelidsæter 2025/9067
 Vedtak om overtredelsesgebyr - brudd på verneforskriften - Jotunheimen NP - ulovlig bruk av drone til filming - Bukkelægret 2025/6412
 ST 22/2025 Delegerte vedtak
 15/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - motorbåt - transport på Gjende i samband med bygging av Memurubu kraftverk - Memurubu turisthytte v/ Korsvoll Maskin AS 2025/6777
 16/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Utladalen LVO - oppføring av ny utedo - Lauvhaugen gard - Lars Ove Skorpen 2024/12607
 17/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - drone - boreboltar - datainnsamling - Nasjonalt kompetansesenter for fjellredning 2025/6991
 18/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - svenneprøve for lærling - Jotunheimen NP - barmark - vedlikeholdsarbeid ved Glitterheim Turisthytte - DNT Oslo og Omegn 2025/4547
 19/2025 Delegert vedtak - utsatt frist - Jotunheimen NP - 2025 - snødekt mark - ferdigstilling av naust og transport av båt - Rundhaugtjønne - Luster 215/1/10 - Sognefjellshytta AS 2019/18592
 20/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - endra plassering av saltsteinautomat - Leirungsholet - Leirungsdalen beitelag 2025/7992
 21/2025 Delegert vedtak - delvis innvilga - Jotunheimen NP - drone - dokumentarfilm om klima- og miljøendringer - ARTE - Paul Smines 2025/7431
 22/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - drone - terrengkartlegging - Nasjonalt kompetansesenter for fjellredning 2025/8458
 23/2025 Delegert vedtak - Jotunheimen nasjonalpark - Dispensasjon - 2025 - Bruk av drone for kartlegging ved Bøverbrean - Institute of Photogrammetry & Remote Sensing Chair of Photogrammetry 2022/5224
 24/2025 Delegert sak - Utladalen landskapsvernområde - Dispensasjon - Motorferdsel - -2025 - Transport av materialar, utstyr og personell på Vettisvegen - Stibbyggjaren 2025/8339
 25/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Utladalen LVO - drone - kartlegging - Gravdalsdammen - Sweco Norge AS - Hydro Energi Sogn 2025/8576
 26/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Utladalen LVO - drone - kartlegging - Gravdalsdammen - Norconsult - Hydro Energi Sogn 2025/8576
 27/2025 Delegert sak - dispensasjon - Utladalen LVO - 2025 - 2028 - helikopter - frakt og utsetting av fisk i Kyrkjevatnet - Årdal Jeger- og Fiskerforening 2025/8843
 28/2025 Delegert sak - dispensasjon - Utladalen LVO - 2025 - helikopter - transport av materialar og utstyr - uttransport av søppel frå Trollsjøen - Årdal Jeger- og Fiskerforening 2025/8843
 29/2025 Delegert vedtak - dispensasjon - Jotunheimen NP - drone 2025/9019

Arkivsaksnummer: 2023/338-15

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 05.09.2025

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	23/2025	11.09.2025

Klage - Jotunheimen NP - dispensasjon - 2026 - ultraløp - Jotunheimen Trail Run - Norsk Fjellsportforum

Innstilling fra forvalter

Vedtak i sak 18/2025 opprettholdes. Selv om det settes øvre deltakerantall på 250 personer og åpnes for endra tidspunkt for gjennomføring, så vil ikke vurderingene som går på presedensvirkning og samlet belastning etter nml § 10 endre seg i en totalvurdering.

Med hjemmel i naturmangfoldlova § 48 første ledd, jf. § 4 i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark opprettholder Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen avslag på søknad om arrangement av ultraløpet Jotunheimen Trail Run i 2026.

Arrangementet berører en stor del av nasjonalparken og kan komme i konflikt med siste ledd i formålsparagrafen som slår fast at «Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.» Nasjonalparken skal først og fremst ivareta naturverdier og hensynet til det enkle friluftslivet – jf. siste ledd formålsparagrafen i verneforskrifta (§ 1). Det er ikke ønskelig at nasjonalparken blir en arena for stadig flere løp eller konkurranser, da dette kan redusere opplevelsen for andre brukere av verneområdet. Samla belastning av ulike arrangementer kan på sikt forringe verneverdiene og redusere naturopplevelsen for de som besøker nasjonalparken for å oppleve stillhet og mest mulig urørt natur – jf. naturmangfoldlova § 10. Dette understrekes av det som har kommet fram i brukerundersøkelser, der et klart flertall har uttrykt skepsis til å bruke nasjonalparken som arena for ulike konkurranser.

Selv om tidspunktet for Jotunheimen Trail Run kan tilpasses av hensyn til friluftsliv og det naturbaserte reiselivet, er det ikke ønskelig å legge til rette for nye arrangementer som konkurrerer med den tradisjonelle bruken av nasjonalparken. Dette løpet går tvers gjennom nasjonalparken, fra øst til vest, og det vil bryte med etablert praksis der det er lagt vekt på å beholde de sentrale områdene av nasjonalparken mest mulig skjerma, av hensyn til naturmangfoldet og ønsket om å beholde noen områder for det enkle friluftslivet med minst mulig grad av forstyrrelser og kommersielle aktiviteter. En tillatelse kan i dette tilfellet skape uheldig presedens ved at andre løpsarrangører vil kunne forvente tilsvarende tillatelser. Arrangementet skiller seg også fra tidligere gitte tillatelser ved at det vil ha varighet på mer enn én dag.

Klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saka

- Brev av 02.07.2025 – Forespørsel – Ny vurdering av søknaden – Jotunheimen NP - 2026 - ultraløp - Jotunheimen Trail Run - Norsk Fjellsportforum
- Foreløpig svar til søker ved brev av 15.07.25
- Sak 18/2025 i nasjonalparkstyret med tilhørende dokumenter
- Brukerundersøkelse Jotunheimen 2019 [Jotunheimen-1992-2019.pdf](#)

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen ga i sak 18/25 slik avslag på søknad om å arrangere ultraløp i nasjonalparken:

«Med hjemmel i naturmangfoldlova § 48 første ledd, jf. § 4 i verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark avslår Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen søknad om arrangement av ultraløpet Jotunheimen Trail Run.

Arrangementet berører en stor del av nasjonalparken og kan komme i konflikt med siste ledd i formålsparagrafen som slår fast at «Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.» Nasjonalparken skal først og fremst ivareta naturverdier og hensynet til det enkle friluftslivet – jf. siste ledd formålsparagrafen i verneforskrifta (§ 1). Det er ikke ønskelig at nasjonalparken blir en arena for stadig flere løp eller konkurranser, da dette kan redusere opplevelsen for andre brukere av verneområdet. Samla belastning av ulike arrangementer kan på sikt forringe verneverdiene og redusere naturopplevelsen for de som besøker nasjonalparken for å oppleve stillhet og mest mulig urørt natur – jf. naturmangfoldlova § 10. Dette understrekes av det som har kommet fram i brukerundersøkelser, der et klart flertall har uttrykt skepsis til å bruke nasjonalparken som arena for ulike konkurranser.

Jotunheimen Trail Run er planlagt i høgsesongen for friluftsliv og det naturbaserte reiselivet, og det er ikke ønskelig å legge til rette for nye arrangementer som konkurrerer med den tradisjonelle bruken av nasjonalparken. Dette løpet går gjennom hele nasjonalparken, fra øst til vest, og det vil bryte med etablert praksis der det er lagt vekt på å beholde de sentrale områdene av nasjonalparken mest mulig skjerma, av hensyn til naturmangfoldet og ønsket om å beholde noen områder for det enkle friluftslivet med minst mulig grad av forstyrrelser og kommersielle aktiviteter. En tillatelse i dette tilfellet vil derfor skape uheldig presedens.»

Søker har ved brev av 02.07.25 bedt om ny behandling av søknaden:

Vi viser til nasjonalparkstyrets vedtak om å avslå vår søknad om å arrangere ultraløp gjennom Jotunheimen nasjonalpark. Vi ønsker med dette å komme med noen presiseringer og tilleggspplysninger som vi håper styret vil ta med i betraktningen ved en ny behandling av saken.

1. Antall deltakere

Det ser ut til å ha oppstått en misforståelse vedrørende antall deltakere. Dette løpet er et selvstendig arrangement med egen distanse, trasé og deltakerantall, og er ikke sammenfallende med Jotunheimen Trail Run. I søknaden ble ikke deltakerantallet spesifisert, noe som kan ha bidratt til uklarhet. For ordens skyld presiseres det at vi har lagt opp til et maksimalt deltakerantall på 250 personer for dette løpet. Et deltakerantall på 250 vil etter vår vurdering ikke medføre vesentlig samlet belastning, da deltakerne vil være spredt over en lang trase, jf. naturmangfoldloven § 10.

2. Tidspunkt for løpet

Vi søker om å få gjennomføre løpet enten i 2026, 2027 eller 2028, avhengig av hva som anses mest hensiktsmessig ut fra hensynet til natur og øvrige brukere av området. Vi foreslo opprinnelig første helg i august i søknaden, men vi registrerer at styret vurderer

dette som et mindre gunstig tidspunkt. Vi er åpne for dialog om alternative datoer, og vil tilpasse oss slik at arrangementet i minst mulig grad påvirker sårbare perioder for natur og dyreliv, jf. naturmangfoldloven § 12 om aktsomhetsplikt og tilpasning av aktivitet til naturens tåleevne.

3. Justering av trase og distanse

For å imøtekomme nasjonalparkstyrets eventuelle bekymringer og krav, er vi åpne for å gjøre nødvendige justeringer av både trase og distanse. Vi ønsker å samarbeide for å finne en løsning som sikrer at arrangementet kan gjennomføres på en måte som ivaretar nasjonalparkens verneverdier og øvrige brukerinteresser.

4. Positive effekter av arrangementet

Formålet med løpet er å gi flere mennesker mulighet til å oppleve Jotunheimens unike natur på en organisert og ansvarlig måte. Forskning viser at naturopplevelser og fysisk aktivitet i naturen ("green exercise") har en dokumentert positiv effekt på folkehelsen, både fysisk og mentalt. Videre vil et begrenset deltakerantall, god informasjon og tydelige retningslinjer bidra til å minimere slitasje og forstyrrelser for andre brukere av området. Forskning viser også at økt bruk av naturen og positive naturopplevelser kan bidra til å styrke folks interesse og engasjement for å ta vare på naturen og verneområder. Erfaringer fra norsk og internasjonal forskning tilsier at mennesker som får et nært forhold til naturen gjennom aktivitet og opplevelser, ofte utvikler en større forståelse for betydningen av vern og bærekraftig forvaltning. Dette kan igjen gi økt støtte til tiltak som ivaretar naturverdiene på lang sikt (jf. Hågvar, 2011; Naturvernforbundet, 2021).

5. Oppsummering og anmodning

Vi ber om at styret vurderer søknaden på nytt med bakgrunn i de presiseringer og dokumentasjon som nå er fremlagt, og at det gis tillatelse til å gjennomføre løpet i enten 2026, 2027 eller 2028, etter nærmere dialog om eksakt tidspunkt og eventuelle trasejusteringer. Vi er innstilt på å samarbeide om nødvendige tilpasninger for å ivareta nasjonalparkens verdier og regelverk, og ønsker å bidra til en bærekraftig bruk av området i tråd med naturmangfoldloven og verneforskriften for Jotunheimen nasjonalpark.

Vi ser frem til en konstruktiv dialog og håper på en positiv vurdering.

Det er ved foreløpig svar til søker ved brev av 15.07.25 gitt følgende kommentarer:

Viser til forespørsel av 02.07.25 om ny vurdering av søknad om ultraløp i nasjonalparken. Er dette å betrakte som en klage på vedtak om avslag i nasjonalparkstyrets sak 18/2025?

I forespørsel om ny behandling er det vist til at «Det ser ut til å ha oppstått en misforståelse vedrørende antall deltakere. Dette løpet er et selvstendig arrangement med egen distanse, trasé og deltakerantall, og er ikke sammenfallende med Jotunheimen Trail Run. I søknaden ble ikke deltakerantallet spesifisert, noe som kan ha bidratt til uklarhet. For ordens skyld presiseres det at vi har lagt opp til et maksimalt deltakerantall på 250 personer for dette løpet.»

Jeg viser til innholdet i søknad av 28.05.25 med tilleggsopplysninger i e-post av 09.06.25. I innledningen til søknaden står bl.a. følgende, med mine uthevinger markert med gult:

Med dette søker vi om tillatelse til å arrangere et ultraløp i Jotunheimen Nasjonalpark første helgen i august 2026, i forbindelse med Jotunheimen Trail Run 2026.

Bakgrunn og formål:

Jotunheimen Trail Run er et arrangement som har som mål å fremme naturopplevelser og fysisk aktivitet i vakre omgivelser, samtidig som vi tar hensyn til naturen og verneområdets særpreg. Vi ønsker å tilby en unik mulighet for erfarne løpere til å oppleve Jotunheimens majestetiske landskap på en bærekraftig måte.»

Ut fra dette er det vanskelig å oppfatte søknaden som et frittstående arrangement uavhengig av Jotunheimen Trail Run. Vi har forholdt oss til de opplysningene som forelå i søknaden, og jeg kan ikke se at det har skjedd noen misforståelse her. Jeg registrerer at det nå er satt et øvre antall deltakere, og vi vil ta dette inn i vurderingene ved ny behandling.

Jeg anser forespørselen som en klage på avslaget som ble gitt av nasjonalparkstyret i møte 13.06.25. Klagebehandling kan bli satt på sakskartet i styremøte 11.09.25. Dersom styret velger å opprettholde avslaget, vil saka gå videre til Miljødirektorat for endelig avgjørelse.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhold av styrevedtekter sist revidert 19.01.2024

Verneformål – forskrift

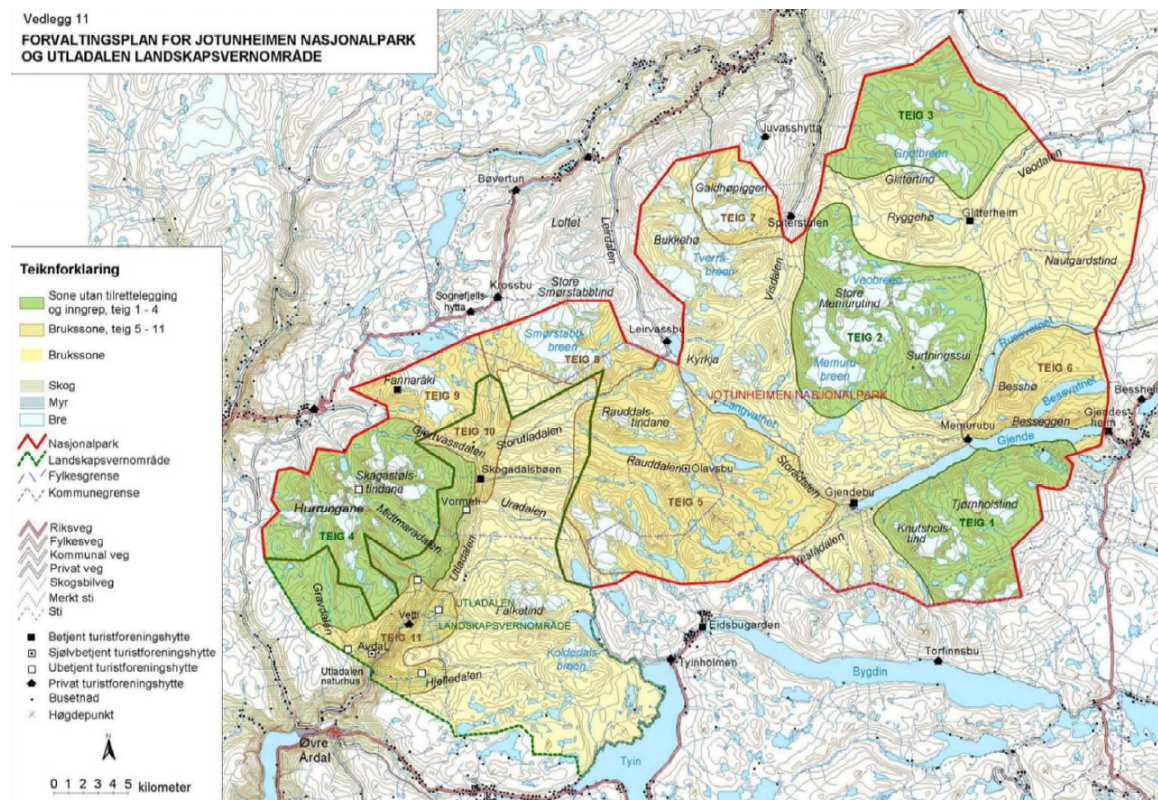
Verneforskrift for Jotunheimen nasjonalpark, § 3, pkt. 5.2 om organisert ferdsel:

«Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet, eller ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, må ha særskilt løyve av forvaltningsstyresmakta. Forvaltningsplanen skal avklare kva for ferdsel som krev løyve.»

Utladalen landskapsvernområde har ikke restriksjoner på ferdsel til fots.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen er ikke oppdatert etter revidert verneforskrift som ble godkjent 14.11.14, men utkast fra 2008 har vært brukt som veiledende dokument. Løpstraseen går tvers gjennom nasjonalparken, fra øst til vest. De grønne sonene med ekstra streng forvaltningspraksis blir ikke berørt, jf. kart under. For de gule sonene understreker planutkastet at: «Det er eit mål å ta vare på desse samstundes som områda vert brukt, ikkje minst for friluftsliv. Retningslinjer og tiltak tek sikte på å finne den optimale balansen mellom bruk og vern.»

Forvaltningsplanutkastet definerer konkurranser som organisert ferdsel som krever dispensasjon fra verneforskrifta. Veiledende plan har slik føring for organisert ferdsel: *«Følgjande punkt definerer når det må søkjast om særskilt løyve til organisert ferdsel (turar) til fots eller på ski:*

- *Organisert ferdsel som omfattar meir enn 50 personar pr. tur. Langs merkte stiar er grensa 100 personar pr. tur*
- *---*
- *Større treningsopplegg, øvingar, jaktprøver, arrangement og konkurransar (sjå kap. 8.10) må ha særskilt løyve (sjå verneforskriftene).»*

Det er ellers slike generelle føringar for konkurranser og arrangement i planutkastet fra 2008: *«Slike arrangement har mykje positivt ved at deltakarane er på tur i verneområda. Ulemper kan vere knytte til uroing av dyre- og fugleliv, andre folk på tur i området, og eventuell slitasje, og i tillegg eventuell bruk av motorferdsel for å kunne gjennomføre arrangementet. Det er gjeve løyve til desse arrangementa m.a. på vilkår av at det ikkje blir nytta motoriserte hjelpemiddel unnateke til konkret skadetransport, og at dei er avgrensa i tid. At ein ikkje nyttar motoriserte hjelpemiddel skal og gjelde for andre tiltak det kan vere ønskjeleg å gjennomføre i samband med slike arrangement, t.d. pressedekning. Arrangementa i nasjonalparken må m.a.o. ikkje bli så store at arrangementet er avhengig av motorferdsel, og ikkje vere så store at dei vert uoversiktlege, då dette lett kan føre med seg slitasje og uro.- -»*

Naturmangfoldlova

Naturmangfoldlova § 48 setter svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som *«ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig»*. Begge vilkår må være oppfylt. Dispensasjon *må* heller ikke gis om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruksjer fra overordna myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene for vernevedtaket, men skal fange opp uforutsatte eller spesielle tilfeller som ikke var vurdert på vernetidspunktet.

Søknaden blir også vurdert etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlova §§ 8-12.

Presedens

Tidligere tillatelser til arrangementer i Jotunheimen og Utladalen har bl.a. vilkår av at det ikke kan benyttes motoriserte hjelpemiddel unntatt ved hendelser som medfører rednings-/skadetransport, at arrangementet gjennomføres innen én dag, og at det gjennomføres opprydding umiddelbart etter avslutta arrangement.

Det har vært nokså stor interesse for ulike arrangementer i Jotunheimen, men de fleste tidligere arrangementer/konkurranser i nasjonalparken er nå avslutta. Det som gjenstår innen nasjonalparken er det gamle turløpet over Besseggen fra 1960-tallet som ble starta opp igjen i 2010. Bessegløpet har på det meste hatt ca. 250 deltakere.

I Utladalen landskapsvernområde har vi Vettisløpet, som går på grusvegen inn til Vetti gard. Videre har det franske løpet *Raid des Trolls en Norvège*, har vært gjennomført i Utladalen landskapsvernområde i noen år (sak 9/2019). Løpet følger eksisterende T-merka rute, og har et svært begrensa deltakertall (løpet hadde 24 deltakere i 2024, og 28 deltakere i 2022).

XReid ble gjennomført som en engangshendelse i Utladalen i 2018 – jf. sak 52/2017 som gav dispensasjon for *Xreid 2018* med inntil 250 deltakere. Søknad om utvida antall ble avslått.

For å unngå unødig stor belastning på verneområdene har det vært vektlagt å kanalisere arrangementer til landskapsvernområdet eller i ytterkant av nasjonalparken, og det har vært krav om gjennomføring av både løp og ryddepatrulje innen én dag.

Vurdering

Melding om vedtak ble gitt ved brev av 25.06.2025. Klage datert 02.07.25 er journalført som inngående brev 08.07.25. Klagefristen er overholdt, og klagen tas opp til behandling.

Kommentarer til momentene som er anført i forespørsel om ny behandling av søknaden:

1. Antall deltakere

Deltakerantallet er nå spesifisert til maksimalt 250 personer, og søker skriver at det «*etter vår vurdering ikke medføre vesentlig samlet belastning, da deltakerne vil være spredt over en lang trase, jf. naturmangfoldloven § 10.*»

Kommentar: Det stemmer at 250 deltakere langs et etablert stinett isolert sett ikke utgjør veldig stor belastning, men samla belastning omtalt i nml § 10 refererer ikke til belastning av det enkelte arrangementet, men den totale belastningen av alle lignende hendelser. Dvs. at om en først åpner for ett fjelløp, må en ta i betraktning at en kan få flere lignende søknader som ut ifra likebehandlingsprinsippet også må godkjennes, og at total belastning over tid dermed kan medføre en vesentlig samlet belastning på økosystem og opplevelsesverdier.

Om forståelsen av nml § 10 vises det til utdrag av Miljødirektoratets rundskriv, forvaltning av verneforskrifter: «*Mange små inngrep kan over tid få store konsekvenser for verneformålet. Dersom det er mange eksisterende inngrep i et verneområde, vil den samlede belastningen på verneverdiene lettere kunne medføre at et tiltak eller en aktivitet vurderes å være i strid med verneformålet. Det følger av prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Dette innebærer at også planlagte tiltak vil ha betydning i vurderingen. Det må derfor vurderes hva som blir summen av belastningen på naturmangfoldet som følge av det omsøkte tiltaket, og andre kjente tiltak, nå og i fremtiden.*»

2. Tidspunkt for løpet og 3. Justering av trase og distanse

Vi har i sak 18/2025 forholdt oss til konkrete opplysninger i søknaden. August er ikke den mest sårbare tida i forhold til dyre- og fugleliv, men kan være mindre heldig i forhold til andre brukere. Det er mange brukere av fjellet i august, og som det framgår av gjennomførte brukerundersøkelser så opplever mange at konkurranser/arrangementer kan virke forstyrrende på turopplevelsen. Allmenhetens mulighet for å oppleve det enkle friluftslivet inngår i formålet med vernet (§ 1), og må derfor vektlegges i vurderingen. Det vil være færre andre brukere som blir berørt om en f.eks ventet med arrangementet til ut i september, men det vil fortsatt være et opplegg som berører en stor del av verneområdet. Forvaltninga har tatt stilling til det konkrete innholdet i søknaden. Se videre vurdering av klagen under.

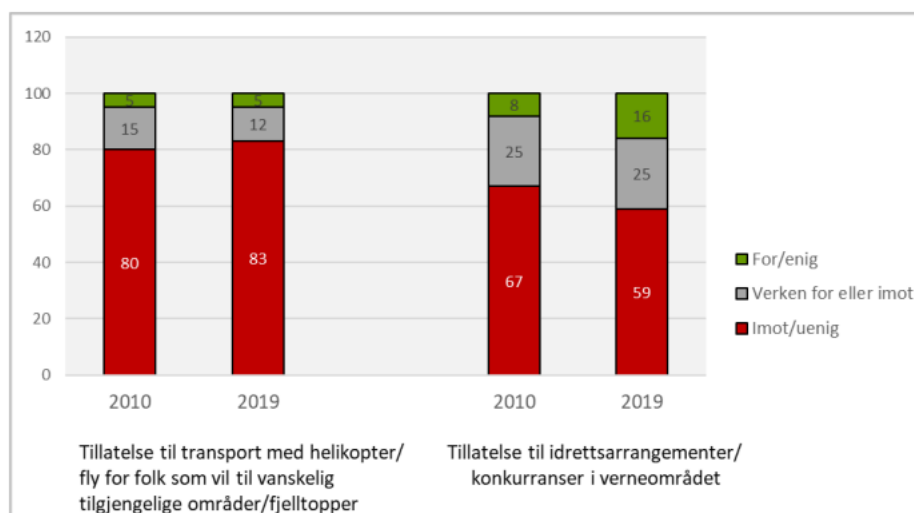
4. Positive effekter av arrangementet

Det anføres at «*Formålet med løpet er å gi flere mennesker mulighet til å oppleve Jotunheimens unike natur på en organisert og ansvarlig måte*» m.m.

Kommentar: Jotunheimen nasjonalpark er enkelt tilgjengelig for alle som ønsker å gå eller løpe i naturen, så et ultraløp er ikke nødvendig for å oppnå dette. Det at flest mulig kan gå i nasjonalparken uten å oppleve stress fra ulike arrangementer har nok minst like stor positiv effekt på folkehelsen som at inntil 250 personer skal kunne løpe gjennom nasjonalparken.

Ny vurdering av søknaden, vurdert som klage på nasjonalparkstyrets vedtak i sak 18/2025.

Det er en fordel at det settes et øvre tak for antall deltakere, men det endrer likevel ikke den samla vurderinga av total belastning som følge av presedensvirkning, jf. nml § 10. Vi har hatt flere enkeltsøknader om ulike konkurranser og arrangement de seinere åra, som viser at vi må ta dette opp gjennom en samla vurdering i det pågående arbeidet med revisjon av forvaltningsplanen. For at nasjonalparken også i framtida skal være en arena for opplevelse av stillhet, ro og unike naturopplevelser vil det være uheldig å åpne for aktiviteter som et stort flertall av de besøkende opplever som negativt, jf. resultater i våre brukerundersøkelser. Figur fra siste brukerundersøkelse i 2019 viser at hele 59 % er negative til at verneområdet brukes som arena for konkurranser, og bare 16 % er for. 25% forholder seg nøytrale.

Figur 43. Holdninger til bruk av helikopter og konkurranser (brukerundersøkelse 2019)

Av de tre løpene som fortsatt arrangeres i våre verneområder er det to i Utladalen landskapsvernområde, som er en mindre streng verneform, og ett i nasjonalparken. Besseggløpet, som går i nasjonalparken, har en historikk fra før nasjonalparken ble oppretta, og er konsentrert til noen få timer i det mest trafikkerte området av parken. I tillatelsen til Besseggløpet er det bl.a. vurdert at forventningen fra andre brukere om opplevelse av urørt natur og stillhet/ro ikke er like stor i dette området som i de indre delene av nasjonalparken. Besseggløpet berører en trase på ca. 14 km i utkanten av nasjonalparken, og skiller seg vesentlig fra et løp som krysser nasjonalparken fra øst til vest, og dels på svært bratte og smale stipsarseller, som opp og ned fra Fannaråki og ned Bukkelægret – eller ned mot Gjendebu fra Svartdalen om alternativ 2 velges. På flere strekninger av de omsøkte traseene er det liten plass for å møtes uten at den ene parten stopper og går ut av stien. Ofte vil nok turgåere måtte vike for travle løpere med startnummer på brystet.

I vilkår for Besseggløpet og andre løp som har vært arrangert innen verneområdene er det stilt krav om at arrangementet skal kunne gjennomføres i løpet av én dag, og at også ryddepatrulje skal være gjennomført på samme dag som arrangementet. Med et ultraløp som berører en trase på flere mil vil ikke dette kravet kunne innfris, og en tillatelse for omsøkt Jotunheimen Trail Run 2026 ville dermed bety en åpning for en mer liberal praksis med løp som går over lengre tidsrom enn en dag.

Tabell under viser at planlagt løp er på vel 150 km totalt, og ca. halvparten av ruta er i nasjonalpark. Resultater fra Jotunheimen Trail Run 2025 viser at deltakerne som fullførte den lengste distansen på 70 km i noe tilsvarende fjellterreng rundt Bygdin brukte mellom 8 og 17 timer. Med over dobbelt så lang distanse i minst like krevende terreng vil løpet gå over minst 2 dager, og tid for ryddepatrulje i tillegg.

Etappe – Alternativ 1	Lengde i km (Ut.no)	Alternativ 2	Lengde i km (Ut.no)
Gjendesheim - Memurubu	13,9	Bygdin - Torfinnsbu	14,3
Memurubu - Gjendebu	10,9	Torfinnsbu - Gjendebu	14,3
Gjendebu-Leirvassbu	18,9	*grønn – helt eller delvis i nasjonalpark * hvit – utenfor verneområde eller i landskapsvernområde	
Leirvassbu - Skogadalsbøen	18,9		

Skogadalsbøen – Fannaråki - Skogadalsbøen	25	
Skogadalsbøen - Eidsbugarden	23,3	
Eidsbugarden - Yksendalbu	16,8	
Yksendalbu - Ole	11,2	
Ole - målgang ved Beitostølen	10-15 km	
Sum km alt 1	ca.151 km	Sum alt 2 - Ca.155 km

Selv om vilkårene for å kunne gi dispensasjon skulle være oppfylt, må det foretas en selvstendig vurdering av om dispensasjon bør gis. Bestemmelsene åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon. Dette innebærer at forvaltningsmyndigheten må foreta en konkret vurdering av om søknaden gir grunnlag for å gi dispensasjon. Ingen har krav på dispensasjon, og andre vurderingsmomenter kan komme inn. Vurderingen er opp til forvaltningsmyndighetens skjønn innenfor rammen av alminnelige forvaltningsrettslige regler.

Med stadig flere ønsker om ulike arrangementer i nasjonalparken tilsier føre-var-prinsippet (nml § 9) og hensynet til samla belastning (nml § 10) at det ikke åpnes for et ultraløp som berører en samla strekning på 7-8 mil tvers gjennom nasjonalparken. En tillatelse i dette tilfellet vil etablere en ny og mer liberal praksis med uheldig presedensvirkning ved at det åpnes for konkurranse/arrangement med varighet på mer enn en dag.

Konklusjon

Det er vektlagt at Jotunheimen er en nasjonalpark der det enkle friluftslivet er en del av verneformålet. Konkurranseløp er ikke ensbetydende med friluftsliv – selv om det også er likhetstrekk. For mange er opplevelsen av å kunne gå i områder med minst mulig grad av tilrettelegging og forstyrrelser et vesentlig moment. Med tilrettelegging for konkurranser vil denne opplevelsen kunne forringes, jf. holdninger som er avdekket i brukerundersøkelser.

Hensynet til allmennhetens friluftsliv og naturopplevelser gjør at en vanskelig kan anbefale et nytt arrangement som berører store deler av nasjonalparken – jf. siste ledd i formålsparagrafen som sier at «*Ålmenta skal ha høve til uforstyrra naturoppleving gjennom utøving av naturvenleg og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*»

Ut fra en samlet vurdering bør det ikke åpnes for et nytt løp gjennom sentrale deler av nasjonalparken, da en vurderer at «*summen av belastningen på naturmangfoldet som følge av det omsøkte tiltaket, og andre kjente tiltak, nå og i fremtiden*» over tid vil kunne forringe verneverdiene i Jotunheimen, jf. naturmangfoldlovas § 10.

Jotunheimen er attraktiv for mange arrangementer og konkurranser på grunn av de spektakulære omgivelsene, og det kan skape uheldig presedens om en åpner for stadig flere løp innen nasjonalparken. Spørsmålet vil bli nærmere vurdert gjennom pågående revisjon av forvaltningsplanen, og en ser at det stadig økende presset mot nasjonalparken gjør at en må forsøke å holde de sentrale områdene mest mulig urørt for å unngå at verneverdiene og naturopplevelsene forringes over tid.

ST 24/2025 Eventuelt